

Matti Vuorikoski

Juoksuhaudoista uussuomettumiseen

Suomi-Venäjä-Seura 70 vuotta Pirkanmaalla

Matti Vuorikoski

Juoksuhautoista uussuomettumiseen

**Suomi-Venäjä-Seura 70 vuotta
Pirkanmaalla**

© Matti Vuorikoski 2015

Kustantaja: BoD – Books on Demand, Helsinki, Suomi
Valmistaja: Bod – Books on Demand, Norderstedt, Saksa

ISBN 978-952-318-885-3

Hyvä toveri Väinö Tanner

Huoli Suomen kansan kohtalosta saa minut vielä kerran kääntymään puoleesi tällä kirjeellä. Se on toistaiseksi yksityinen, mutta tarkoitukseni on tehdä se julkiseksi. Teen tämän poistaakseni pienimmänkin sellaisen mahdollisuuden, että Sinua ja ystäviäsi onnettomassa politiikassasi ruokkisi harhaluulo, että maamme työväen valistunein osa, jonka mielialoja olen vuosien kuluessa ja edelleenkin parhaani mukaan koettanut seurata, sitä kannattaa. Teen sen vastuuntunnosta niitä tuhansia kohtaan, jotka te uhkaatte saattaa turmioon. Kirjoitan tätä kaukana rintaman takana, minun henkeni ei ole vaarassa. Kukaan ei voi väittää, että lähettäisin tätä omaa etuani tavoitellen, tai muuten kuin vapaasta tahdostani.

(Alku Mauri Ryömän kirjeestä Väinö Tannerille joulukuussa 1939.)

Sisällysluettelo

LUKIJALLE	9
YSTÄVYYSSEURAT	10
KIRJAN TAUSTASTA JA RAKENTEESTA	11
NAAPURUKSET	11
NEUVOSTOLIITON YSTÄVYYSSEURAT ENNEN TOISTA MAAILMANSOTAA	12
<i>Suomalaisia yrityksiä</i>	13
<i>Sivistyneistö asialla</i>	14
SUOMEN—NEUVOSTOLIITON RAUHAN JA YSTÄVYYDEN SEURA	15
<i>Seuran perustaminen ja toiminta</i>	17
<i>Seuran nimityksistä</i>	28
<i>SNS:n johto ja jäsenet.</i>	29
<i>”Pinonpolttajat”</i>	37
<i>Iskuryhmät</i>	40
<i>Vastavoimia ja kilpailijoita</i>	41
<i>SNS ja työläisrintamamiehet</i>	42
<i>Tukea Neuvostoliitosta</i>	44
SNS TAMPEREELLA JA MESSUKYLÄSSÄ	44
SNS MESSUKYLÄSSÄ	50
SNS NOKIALLA	53
SNS JA SKP JATKOSODAN AIKANA	56
SUOMI—NEUVOSTOLIITTO—SEURA	61
SN—SEURAN OSASTOJEN PERUSTAMINEN TAMPEREELLA JA YMPÄRISTÖSSÄ	66
<i>Ylä-Pispalan-Tahmelan osasto</i>	67
<i>Suomi-Neuvostoliitto-Seuran Tampereen osasto</i>	68
SUOMI—NEUVOSTOLIITTO—SEURAN MESSUKYLÄN OSASTON PERUSTAMINEN	71
<i>Toiminta vakiintuu</i>	78
<i>Suomen Vapausradio</i>	81
<i>Suojeluskuntatalo</i>	82
SUURET KYSYMYKSET — SOTASYYLLISET JA YYA-SOPIMUS	88
<i>Sotasyyllisyys</i>	88

YYA-sopimus	90
JAOSTOTOIMINTA	93
UUSIA OSASTOJA	96
MUUTA TOIMINTAA	98
<i>Messukylän Auto-Osuuskunta</i>	98
<i>Uudenkylän Työväentalo Oy</i>	101
SUHDE PUOLUEISIIN	102
<i>Suomen Kommunistinen Puolue</i>	102
<i>Suomen Sosialidemokraattinen puolue</i>	105
<i>Keskustapuolue (maalaisliitto)</i>	107
<i>Kansallinen kokoomus</i>	108
<i>Messukylän osasto ja puolueet</i>	110
<i>Elokuva</i>	118
<i>Juhlat ja valistustilaisuudet</i>	121
<i>Matkailu</i>	123
KULTTUURI	132
<i>Tampereen piirijärjestö kulttuurin välittäjänä</i>	133
<i>Sirkukset ja jääbaletti</i>	138
<i>Ystävyyspäivät ja kulttuuriviikot</i>	141
<i>Ystävyyskuntatoiminta</i>	143
TOIMINNALLISTA AALTOLIIKETTÄ	146
SUOMI-NEUVOSTOLIITTO-SEURAN TAMPEREEN PIIRIJÄRJESTÖ	149
<i>Tampereen piirijärjestö perustetaan</i>	151
<i>Vasemmistolaisuutta ja kaaderipolitiikkaa</i>	154
<i>Hallinnollisia sovelluksia</i>	157
<i>Sivistyneistötyö</i>	159
<i>Sivistyneistö- ja kerhotyö Tampereen piirijärjestössä</i>	160
<i>Fasismisyytöksiä ja fasisteja</i>	163
<i>Viro jaosto ja Baltian maiden itsenäistyminen</i>	165
<i>Muutosten aika</i>	166
<i>Humanitaarinen toiminta</i>	170
TAMPEREEN PIIRIJÄRJESTÖN ERITYISPIIRTEITÄ	171
SAARENSALMI	173

<i>Rakennukset</i>	176
<i>Saarensalmijaosto</i>	179
<i>Kesäkotitoiminta</i>	180
<i>Turistiryhmät</i>	181
<i>Muistoja Saarensalmesta</i>	183
PYYNIKKI-LAIVA	184
<i>Laivan kunnostaminen</i>	186
KANERVA-KUORO	187
LENIN-MUSEO	191
<i>Ongelmallinen talous</i>	196
<i>Puoluepuhdistus Lenin-museossa</i>	198
<i>Museo toiminnassa</i>	202
<i>Juhlatilaisuudet</i>	207
<i>Tutkimus- ja julkaisutoiminta</i>	209
LENIN-MUSEO KUVINA	213
<i>Henkilöhakemisto</i>	224
<i>Lähteet</i>	228
Arkistot	228
<i>Painetut lähteet</i>	229
.....	

Lukijalle

Suomi-Venäjä-Seuran Messukylän osaston täyttäessä 60 vuotta kirjoitin osaston historiikin nimellä ”60 + Suomi-Venäjä Seuran Messukylän osasto 60 vuotta”. Vuonna 1994 olin kirjoittanut myös Suomi-Neuvostoliitto-Seuran Tampereen piirijärjestön historiasta nimellä ”Moskovan junasta Brysselin porteille”. Teos oli tarkoitettu SN-Seuran Tampereen piirijärjestön historian ensimmäiseksi osaksi. Myöhemmin oli tarkoitus kirjoittaa laajempi historia piirijärjestöstä.

Piirijärjestöllä ei kuitenkaan ole ollut taloudellisia resursseja toisen osan kirjoittamiseen. SN-Seuralla ja sen seuraajalla Suomi-Venäjä-Seuralla on kuitenkin mittava historia Tampereella ja sen ympäristössä, joten se on historiansa ansainnut. Suomi-Venäjä-Seuran ja SVS:n Messukylän osaston täyttäessä 70 vuotta, on aika kirjoittaa uusi painos kummastakin teoksesta ja yhdistää ne. Tapa tarkastella sekä yksittäisen osaston että piiriorganisaation historiaa samassa teoksessa, on ehkä hieman poikkeuksellinen, mutta antaa samalla hyvän kokonaiskäsityksen sekä osaston että piirijärjestön toiminnasta.

Suomi-Venäjä-Seuran Messukylän osasto kuului perustettaessa Messukylään, joka vielä silloin oli itsenäinen kunta. Messukylä liitettiin Tampereeseen vuonna 1947, joten suurimman osan historiaansa se on ollut tamperelainen osasto.

Suomi-Neuvostoliitto-Seuran edeltäjänä pidetään Suomen-Neuvostoliiton rauhan ja ystävyysseuraa. Sen julkinen toiminta jäi varsin lyhyeksi, mutta järjestö näytteli merkittävää osaa vasemmistolaisen työväenliikkeen historiassa. Se toimi niin Tampereella kuin sen ympäryskunnissakin varsin vireästi, mutta siitä on tämän alueen osalta kirjoitettu hyvin vähän, joten on aika korjata sekin puute.

Kalkussa heinäkuussa 2015

Matti Vuorikoski

Ystävyysseurat

Ystävyysseurat ovat vapaaehtoisen yhdistystoiminnan piirissä varsin nuori ilmiö. Suurin osa suomalaisista ystävyysseuroista on perustettu 1940-luvun puolivälin jälkeen. Vain kuusi ystävyysseuraa on perustettu 1920- ja 1930-luvuilla. Seuraavalla 20-vuotisjaksolla vuosina 1941–1960 ystävyysseuroja perustettiin 22, joukossa Suomi-Neuvosto-liitto-Seura. Sinänsä mielenkiintoinen piirre ystävyysseurojen perustamishistoriassa on Suomi-Amerikka-Yhdistysten Liitto, joka perustettiin vuonna 1943, jolloin Suomi oli vielä sodassa.

Ystävyysseurassa on kyse organisoituneesta yhteenliittymästä, joka toimii yhdistyksenä. Yhdistys voidaan määritellä ”useampien henkilöiden muodostamaksi, pysyväksi tarkoitetuksi, jäsenten keskinäiseen sopimukseen perustuvaksi, yhteisten tarkoituksien toteuttamista tavoittelevaksi yhteenliittymäksi” (Merikoski). Yhdistyksen tarkoitus ei voi käsittää yksinomaan julkiselle viranomaiselle kuuluvia oikeuksia, joten sovellusalueeksi jää aatteellisten tavoitteiden edistäminen.

Arkikielessä käytetään nimityksiä yhdistys ja järjestö samaa merkitsevinä ilmaisuina. Lainsäädäntö tuntee vain käsitteen yhdistys, mutta siitä huolimatta käsitteille yhdistys ja järjestö on käytännön elämän kannalta tehty ero. Ero ei ole täsmällinen, mutta yhdistys nimitystä käytetään, kun jäsenet ovat lähes yksinomaan luonnollisia henkilöitä ja toiminta on luonteeltaan paikallista. Laajankaan toiminnan ollessa kyseessä ei eri paikkakunnille muodostu itsenäisesti toimivia alaosastoja.

Järjestöstä on kyse silloin, kun useat yksityiset yhdistykset, tai muut oikeuskelpoiset yhteisöt, organisoituvat ns. toisen asteen yhdistykseksi. Usein näistä käytetään nimitystä liitto, keskusliitto, keskusseura. Tässä tutkimuksen kohteena ovat sekä yhdistys että järjestö.

Kirjan taustasta ja rakenteesta

Syksyllä 1944 perustettu Suomi-Neuvostoliitto-Seura (SN-Seura) on ollut moniulotteinen järjestö. Se on nähty osana vasemmistolaisen työväenliikkeen historiaa, kulttuurijärjestönä ja kansalaisjärjestönä. Tämä koskee erityisesti keskusseuraa, osastoissa painotus on varsinkin alkuaikoina ollut ehkä poliittisesti yksiulotteisempaa kuin keskusseurassa. Mielenkiintoista on, että vaikka seura sääntöjensä mukaan on ystävyysseura, sitä harvemmin on arvioitu vain siitä näkökulmasta.

Tässä teoksessa tarkastellaan Suomi-Neuvostoliitto-Seuran toimintaa Tampereen alueella siten, että mukana on osastotason toimintaa yhden osaston näkökulmasta lähtien, piirijärjestön toimintaa ja Suomen-Neuvostoliiton Rauhan ja ystävyyden seuran toimintaa Tampereella ja sen ympäristössä. Tarkastelun ensisijainen aikajakso on mainittujen yhdistysten toiminta-aika. Neuvostoliiton romahdettua Suomi-Neuvostoliitto-Seura vaihtoi nimeään kaksikin kertaa. Nykyinen nimi, Suomi-Venäjä-Seura, on vuodelta 1995 ja sen toimintaajalta tyydyttään lähinnä lyhyeen kuvaukseen.

Suomi-Neuvostoliitto-Seura syntyi nopeasti syksyllä 1944, mutta ei suinkaan tyhjästä. SN-Seuran edeltäjänä voidaan pitää Suomen-Neuvostoliiton rauhan ja ystävyyden seuraa, jonka jäsenet osaltaan vaikuttivat SN-Seuran nopeaan syntyyn.

Naapurukset

Suomen ja Neuvosto-Venäjän, vuodesta 1922 alkaen Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liiton eli Neuvostoliiton viralliset suhteet olivat korrektit aina vuoteen 1939 saakka. Hyviksi ja luottamuksellisiksi niitä ei voi luonnehtia. Valtiovierailuja ei tehty, kauppasopimusta ei syntynyt ja naapurin diplomaatteihin suhtauduttiin epäluuloisesti.

Suomi irtautui Venäjästä 6.12.1917 Suomen eduskunnan hyväksyessä senaatin ilmoituksen, että Suomi oli itsenäinen. Venäjällä puolestaan oli tapahtunut samana vuonna kaksikin vallankumousta. Helmikuun vallankumous, jolloin tsaari luopui vallasta maaliskuun 2. päivänä ja muodostettiin väliaikainen hallitus ja toinen vallankumous 25.10.1917 vallan siirtyessä bolševikeille. Suomen senaatti havaitsi, että ulkovaltojen tunnustusta Suomen itsenäisyydelle ei saada, ellei Venäjä ensin tunnusta Suomen irtautumista Venäjästä. Tämä tunnustus saatiin 31.12.1917 aivan vuoden viimeisinä tunteina.

Kansankomissaarien neuvoston tunnustus Suomen itsenäisyydestä ei kuitenkaan ollut alku hyvälle naapuruussuhteille. Kummassakin maassa alkoi vuoden 1918 puolella sisällissota. Suomen sisällissodan päätyttyä Neuvosto-Venäjä oli halukas järjestämään maiden väliset suhteet. Neuvottelut kuitenkin sammuiivat Suomen vaatiessa liitettäväksi itseensä koko sen Neuvosto-Venäjän alueen, jolla asui suomea puhuvaa väestöä.

Asiaa pahensivat yhtäältä suomalaiset vapaaehtoisretkikunnat Itä-Karjalaan ja toisaalta Neuvosto-Venäjälle paenneiden punaisten aloittama maanalainen toiminta Suomessa, mikä oli omiaan lisäämään ideologista vastenmielisyyttä Neuvosto-Venäjää kohtaan.

Neuvostoliiton ystävyyssurat ennen toista maailmansotaa

Neuvostoliiton ystävyyssuuroja perustettiin moniin maihin jo 1920-luvulla. Ennen 1930-luvun puoliväliä perustetut Neuvostoliiton ystävyyssurat olivat vasemmistolaisten työläisten ja sivistyneistön edustajien perustamia. Suurin kansallinen Neuvostoliiton ystävien seura oli Saksassa

Monissa maissa Neuvostoliiton ystävien yhdistykset olivat avoimesti yhteistyössä paikallisten kommunististen puolueiden kanssa. Yhdistysten toiminta lähti siitä ajatuksesta, että nimenomaan maailman työläiset tukisivat Neuvostoliittoa. Pohja oli siten kapea ja se muodostui kansanrintamapolitiikan kaudella ongelmaksi Neuvostoliitolle.

Suomalaisia yrityksiä

Myös Suomessa oli yrityksiä perustaa Neuvostoliiton ystävien seura. Ensimmäisenä asialla olivat kommunistityöläiset, kuten useimmiten muuallakin. Kirjaltaja Toivo Karvonen (myöhemmin SN-Seuran pääsihteeri 1947–1971) osallistui vuonna 1927 Moskovassa vierailleeseen työläisvaltuuskuntaan. Suomeen palattuaan hän esitelmöi Neuvostoliitosta ja yritti perustaa ystävyysseuran. Etsivä keskuspoliisi kuitenkin huomautti, ettei perustamisesta tulisi mitään. Kun perustaja vielä uhattiin pidättää, hanke raukesi.

Painaja Uno Laurikainen yritti seuraavaksi keväällä 1930. Hän matkusti maaliskuussa 1930 kansainvälisen avustustoiminnan asioissa Saksaan ja osallistui samalla matkalla SKP:n edustajana kansainvälisen Neuvostoliiton ystävien liiton kokoukseen. Palattuaan Suomeen hän kävi puolueen kehotuksesta puhumassa ystävyysseuran perustamisesta SDP:n sihteerille K. H. Wiikille, joka kuitenkin arveli hankkeen olevan myöhässä. Lapuanliike oli tuolloin jo aloittanut kyyditykset ja kirjapainojen särkemisen. Laurikainen kuitenkin teki esityksen ystävyysseuran perustamisesta sekä ammattijärjestöille että julkisille puoluejärjestöille. Yksi neuvottelukokous asian tiimoilta pidettiinkin, mutta tämäkin hanke raukesi, kun Laurikainen 1.7.1930 pidätettiin. Syynä ei tosin ollut ystävyysseurahanke.

Tieteellisen vuorovaikutuksen järjestämisestä Suomen ja Neuvostoliiton välille keskusteltiin virallisissakin yhteyksissä vuosina 1934 ja 1935. Vuonna 1934 aloitteet teki neuvostoliittolainen osa-

puoli. Neuvostoliiton Helsingin suurlähettiläs Boris Stein¹ teki aloitteen eri tieteenalojen edustajien kokouksesta, jossa pohdittiin mm. julkaisujen vaihtoa. Kokoukseen osallistuneet suomalaiset tiedemiehet suhtautuivat myönteisesti ajatukseen lähemmästä yhteydestä. Keskustelu ei johtanut varsinaisiin tuloksiin, mutta vuotta myöhemmin suomalaisissa tiedemiespiireissä käsiteltiin kysymystä Suomen kulttuuriyhteyksistä Neuvostoliiton kanssa.

Esitettiin ajatus erityisestä yhdysjärjestöstä, jonka jäsenenä olisi eri tieteellisten seurojen edustajia. Asiaa kehittämään perustettiin valiokunta, jossa tiedeseurojen käsitykset jossakin määrin erosivat toisistaan. Opetusministeriö suhtautui asiaan myönteisesti ja sääntöluonnoksissa yhdysjärjestöä suunniteltiin hallituksen alaiseksi tehtävänään tehdä hallitukselle ehdotuksia sopivista toimenpiteistä. Mitään näkyvää ei tämäkään yritys tuottanut ja siihen pysähtyivätkin 1930-luvun yrityksen luoda kulttuurisuhteita Neuvostoliittoon.

Sivistyneistä asialla

Työläispiirit eivät olleet ainoita Neuvostoliitosta kiinnostuneita. Ranskan älymystöpiireissä syntyi jo 1920-luvun alkupuolella pasifistinen ja radikaali Clarté-liike, joka etsi sotien syitä kapitalistisesta yhteiskuntajärjestelmästä. Liike oli poliittisista puolueista riippumaton. 1920-luvun kuluessa liike levisi useimpiin Euroopan maihin, myöskin pohjoismaihin. Suomeen Clarté-osasto syntyi vuonna 1926, mutta toiminta ei jatkunut perustavaa kokousta pidemmälle. Neuvostomyönteisyytensä vuoksi liike oli Suomessa leimattu kommunistiseksi. Liike sinänsä sai kuitenkin Suomessakin edelleen uusia kannattajia

---

¹ Suurlähettiläänä 1933–1934.

Kirjailija Jarno Pennanen (toimi SNS-lehden päätoimittajana 1945–1947) oli liikkeellä 1930-luvun alussa pyrkien perustamaan Neuvostoliiton ystävät seuran. Joulukuussa 1931 Pennanen kääntyi sisäministeri Ernst von Bornin¹ ja kansliapäällikkö Hugo Valvanteen puoleen ehdottaen, että hallitus myötävaikuttaisi seuran perustamiseen, mutta hallitus kuitenkin suhtautui ehdotuksen kylmäkiskoisesti.

Pennanen ei lannistunut ja seuraavaksi hän yritti perustaa järjestöä Clarté-hengessä. Yhdessä kirjailija Katri Valan ja Iris Uurron kanssa Pennanen perusti yhdistyksen joka sai nimen Hiilet. Kyseessä oli luonteeltaan yleisradikaali yhdistys, jonka toimintaohjelmaan kuului mm. sosialismin tutkiminen ja Neuvostoliitto-vastaisen mielialan poistaminen. —

Hiilet saatiin jo rekisteröityäkin. Jäseniä yhdistyksessä oli noin 70. Julkinen toiminta rajoittui kahteen esitelmätilaisuuteen. Etsivä keskuspoliisi tuli siihen tulokseen, että Hiilet ajoi vallitsevan yhteiskuntajärjestelmän kumoamista pitäen Neuvostoliittoa esikuvanaan ja yhdistys lakkautettiin Helsingin raastuvanoikeuden päätöksellä Mäntsälän kapinan aikoihin.

Muitakin yrityksiä tehtiin, mutta mikään niistä ei johtanut lopulliseen tulokseen.

Suomen-Neuvostoliiton rauhan ja ystävyyden seura

Talvisodan loputtua nousi vasemmistoliike Suomessa kesään 1940 mennessä rajummin kuin koskaan sitten vallankumousvuoden 1918, mikä tuntuu jossakin määrin arvoitukselliselta. Mikä voisi selittää yhtäältä talvisodan hengen ja toisaalta sodan jälkeisen vasemmistoaallon?

---

¹ Kinnunen, Kaisa. Suomi-Neuvostoliitto-Seuran historia 1944–1974, s. 30.

Yksi selittäjä on talvisodan lopputulos. Suomi taisteli, ja moraalisesti talvisota voitiin tulkita ja tulkittiin vähintäänkin torjuntavoitoksi, mutta voimapoliittisesti ajatellen Suomi selkeästi hävisi sodan.

Toinen selittäjä on talvisodan kokemus ja sen tulkinta. Tavalliset vasemmistolaiset sotivat rintamalla ja tekivät osansa isänmaan puolesta. ”Ne joukot, jotka voittivat Tolvajärven suuren voiton, olivat punaisen Tampereen työläisiä”, hehkutti Ruotsin entinen ulkoministeri Rickard Sandler tammikuussa 1940. Se mikä Pohjanlahden takana tunnustettiin estoitta, ei sujunut aivan yhtä vaivattomasti Suomessa. Toki myös Suomen johtavissa piireissä ymmärrettiin, että kansallisen yhtenäisyyden vuoksi oli välttämätöntä tunnustaa punaisen kokemuksen merkitys ja arvo, mutta se piti tehdä loukkaamatta entisten valkoisten herkkiä tunteita. Siksi punaisen kokemuksen tunnustaminen takelteli varsinkin aluksi. Toisekseen oikeistopiireissä heräsi talvisodan aikana ja varsinkin sen jälkeen pyrkimys tulkita talvisota vuoden 1918 vapaussodan jatkoksi. Heille vuoden 1918 sota oli nimenomaan vapaussota. Oliko kyseessä vapaussota, on kysymys sinänsä, mutta nimitystä kuitenkin käytetään edelleen ja 1940 oikeistopiireissä muu nimitys ei tullut kyseeseenkään.

Sodan käyneet vasemmistolaiset eivät nielleet tulkintaa vapaussodan jatkosta, sillä ei sotaan lähtö heille merkinnyt luopumista vasemmistolaisista peruskatsomuksista, niin kuin hätäisesti saatettiin tulkita. Päinvastoin, he katsoivat lunastaneensa täydet kansalaisoikeudet verellään, eikä ainakaan uusia rajoituksia suostuttu ottamaan vastaan.

Sinänsä vuoden 1918 taistelun jatkon ja sen voiton puolesta oli vedonnut myös Neuvostoliitto muodostaessaan Terijoen hallituksen. Vastakaikua Suomesta Terijoen hallitus ei juuri saanut edes vanhoilta punaisilta.

Suomen hallitukseen kyllä suhtauduttiin edelleen epäluuloisesti ja sen politiikkaa saatettiin pitää vääränä ja tyhmänä. Monet johtavatkin kommunistit tuomitsivat jyrkästi Neuvostoliiton hyökkäyk-

Syksyllä 1944 perustettu Suomi-Neuvostoliitto-Seura (SN-Seura) on ollut moniulotteinen järjestö. Se on nähty osana vasemmistolaisen työväenliikkeen historiaa, kulttuurijärjestönä ja kansalaisjärjestönä.

Suomi-Neuvostoliitto-Seura syntyi nopeasti syksyllä 1944, mutta ei suinkaan tyhjästä. SN-Seuran edeltäjänä pidetään Suomen-Neuvostoliiton rauhan ja ystävyyden seuraa. Sen julkinen toiminta jäi varsin lyhyeksi, mutta järjestö näytteli merkittävää osaa vasemmistolaisen työväenliikkeen historiassa ja sen jäsenet osaltaan vaikuttivat SN-Seuran nopeaan syntyyn. Ilmaisuu ”ryömäläinen” korvasi ”kommunistin” useaksi vuodeksi vasemmistosuunnan kannattajien yleisenä nimenä.

Juoksuhaudoista uussuomettumiseen on kokonaisesitys Suomi-Venäjä-Seuran ja sen edeltäjien toiminnasta Pirkkanmaalla niiden syntyhetkistä nykypäivään.

BoD^{TM}
BOOKS on DEMAND